

**Universitat de les
Illes Balears**

Facultat d'educació

Memòria del Treball de Fi de Grau

Realitat i acollida lingüística per l'alumnat nouvingut.

Paula Ariza Company

Grau d'Educació Primària

Any acadèmic 2020-2021

Treball tutelat per Joan Antoni Mesquida Cantallops
Departament d'Educació

S'autoritza la Universitat a incloure aquest treball en el Repositori Institucional per a la seva consulta en accés obert i difusió en línia, amb finalitats exclusivament acadèmiques i d'investigació	Autor		Tutor	
	Sí	No	Sí	No
	☒	☐	☒	☐

Paraules clau del treball: Immigració, multiculturalitat, interculturalitat, acollida lingüística i integració.

Resum:

En aquest treball es fa una recerca d'informació sobre les comunitats autònomes d'Espanya amb un major índex d'immigrants on se situa les Balears sent una amb major incidència i com els col·legis han anat evolucionant de cara a l'arribada d'immigrants a la nostra societat. El principal objectiu d'aquest treball és fer un estudi de com enfronten lingüísticament aquesta situació, quina benvinguda donen als alumnes nouvinguts i quins materials i metodologies utilitzen. L'escola ha de ser el centre de la interculturalitat defenent que totes les cultures són diferents, però totes han de ser acceptades i respectades per tots. Aquesta investigació es du a la pràctica al col·legi de CEIP Joan Capó on s'han utilitzat tècniques de recollida d'informació com entrevistes, qüestionaris i la mateixa observació.

Paraules clau: Immigració, multiculturalitat, interculturalitat, acollida lingüística i integració.

Abstract:

In this work a research of information about the autonomous communities in Spain with a higher rate of immigrants is made, where the Balearic Islands is one of them with a higher incidence and how the schools have been evolving facing the arrival of immigrants to our society. The main objective of this work is to make a study of how they face this situation linguistically, how they welcome new students and what materials and methodologies they use. The school must be the center of interculturalism, defending that all cultures are different, but all must be accepted and respected by all. This research is carried out at the CEIP Joan Capó school where information gathering techniques such as interviews, questionnaires and observation itself have been used.

Key words: Immigration, multiculturality, interculturality, linguistic reception and integration.

ÍNDIX

1. Introducció.....	Pàg: 5-6
2. Justificació.....	Pàg: 7
3. Objectius.....	Pàg: 8
4. Marc teòric.....	Pàg: 9-11
5. Immigració a Espanya i a les Illes Balears.....	Pàg: 12-18
5.1 Immigració a Espanya.....	Pàg: 12-13
5.2 Immigració a les Illes Balears.....	Pàg: 14-18
5.3 Escoles bilingües.....	Pàg: 18
6. Acollida lingüística.....	Pàg: 19-20
6.1 Sorgiment de l'aula d'acollida.....	Pàg: 20-21
7. Estudi del cas: Col·legi Joan Capó.....	Pàg: 21-33
7.1 Contextualització.....	Pàg: 21-24
7.2 Perfil de l'alumnat.....	Pàg: 24-26
7.3 Perfil del professorat.....	Pàg: 26
7.4 Recollida de dades.....	Pàg: 26
7.5 Anàlisi de dades.....	Pàg: 26-33
8. Materials per l'acollida lingüística.....	Pàg: 34-36
9. Conclusió.....	Pàg: 37
10. Bibliografia.....	Pàg: 38
11. Annexos.....	Pàg: 39-41

1. INTRODUCCIÓ

La immigració és un fenomen que sempre ha estat present a Espanya i que amb el temps i per certes circumstàncies ha anat augmentant cada any. La immigració és l'entrada de persones residents d'altres països que venen per motius de quedar-se a viure, per trobar feina o d'escapar de situacions molt complicades del seu país natal, com la guerra o la fam. La clara bretxa que trobem amb les persones procedents d'altres països és de caràcter econòmic, cultural i social, també entre ells mateixos, ja que, vénen de diferents països.

La sociolingüística és una ciència que estudia la relació que hi ha entre les llengües i els diferents contextos, aspectes i comportaments socials que influeixen en la utilització d'aquestes. Poden ser molts els factors que influeixen en l'ús d'una llengua en els grups humans, com per exemple, la cultura, l'edat, procedència geogràfica, professió, nivell socioeconòmic... Aquestes variables socials influeixen en l'ús de la llengua, com la cultura i el context en què es desenvolupen els parlants.

El creixement d'immigrants de la comunitat autònoma de les Illes Balears ha anat augmentant cada any. Sent la comunitat autònoma amb major nombre d'estudiants estrangers escolaritzats. Això ha provocat un augment significatiu en les matrícules escolars on provoca una demanda de places escolars, centres educatius, professorat, etc. L'entrada de persones procedents d'altres països amb llengua i cultura pròpia ha fet que l'educació canviï en molts d'aspectes que s'han de tenir en compte.

El tema principal que aboca aquest treball és la relació que hi ha entre l'escolarització de l'alumnat immigrant o nouvingut amb l'escàs o inexistent domini de la llengua catalana i castellana amb un nivell d'escolarització previ baix o nul.

L'objectiu principal d'aquest treball és fer una investigació de com afecta l'àmbit educatiu i com ha canviat respecte a l'arribada d'alumnes estrangers, com afronten els centres lingüísticament el fet de tenir un fort índex d'alumnes immigrants.

Aquest treball es divideix en tres parts. En primer lloc, una petita investigació sobre la immigració a Espanya, quines províncies són les més afectades i com ha canviat l'àmbit educatiu amb la presència d'aquests nous factors socials. Amb un apartat centrat a la

nostra comunitat autònoma, les Illes Balears. En segon lloc, un estudi fet al centre CEIP Joan Capó, un dels col·legis amb més immigrants de Mallorca, en el qual he pogut realitzar el Pràcticum II d'Educació Primària i les Pràctiques d'educació física, en total cinc mesos i mig. On duré a terme una investigació i observació. I en tercer lloc, un recull de materials per l'acollida lingüística dels alumnes estrangers.

2. JUSTIFICACIÓ

He triat aquest tema gràcies a l'experiència que vaig tenir quan vaig realitzar el Pràcticum II d'educació Primària al centre CEIP Joan Capó. On he viscut la realitat de cada dia i com viuen els docents que cap dels seus alumnes tingui el català com a llengua materna i pocs el castellà. Molt d'alumnes arriben sense el coneixement de les dues llengües, altres tenen nocions del castellà, però no del català i altres entenen el català, però no ho parlen mai. També veiem que davant de l'aprenentatge de les llengües trien abans aprendre el castellà que el català.

He pogut observar de primera mà quin nivell lingüístic té l'alumnat i les famílies i quina relació tenen amb el centre i el professorat. D'aquí va sortir la meva investigació per poder entendre millor als mateixos alumnes i les famílies davant de la incapacitat de poder ajudar als seus fills a fer els deures, poder-se comunicar amb el centre o els mestres pel desconeixement del castellà i del català.

Per això vaig tirar aquest tema, un tema de caràcter social, d'actualitat, sociolingüístic i molt proper als centres educatius, on crec que perquè aquests alumnes nous i noves es puguin integrar necessiten l'aprenentatge i el domini de la llengua parlada en el territori, que en aquest cas és la llengua catalana i castellana. També trobo que és molt important la cultura del territori, en aquest cas, a les Illes Balears el mallorquí t'obri un món ple d'oportunitats on gaudeixes de tradicions, cultura, de les persones, de la història, feina...

Degut això, aquest és el meu motiu de per què he triat aquest tema, on a les pàgines següents es fa una recerca d'informació i una anàlisi de dades. A més d'una recerca de materials lingüístics d'acollida.

3. OBJECTIUS

Els objectius que cerc complir al meu Treball Fi de Grau són els següents:

Per una part, la recerca d'informació sobre la immigració a Espanya i la realitat i acollida lingüística d'alumnes estrangers, on tindrè els següents objectius:

- Documentar-se respecte la immigració a Espanya i a la nostra comunitat autònoma les Illes Balears, concretament a l'illa de Mallorca.
- Conèixer els factors importants de la multiculturalitat i interculturalitat.
- Aprendre sobre l'acollida lingüística.
- Fer una recopilació de materials que s'ofereix per l'acollida lingüística.

Per altra part, per estudiar el cas del col·legi CEIP Joan Capó realitzaré una investigació i observació del centre on em basaré en:

- Aprendre sobre l'acollida lingüística del centre i les estratègies que utilitzen per ensenyar la llengua.
- Conèixer la realitat dels sabers lingüístics de l'alumnat immigrant.
- Realitzar entrevistes a l'equip directiu i els docents del centre.
- Extreure conclusions de les entrevistes realitzades.

4. MARC TEÒRIC

La **immigració** és la recerca de nous espais per viure on els individus cerquen millorar la seva qualitat de vida, aquest fenomen existeix des dels nostres avantpassats. Els immigrants són persones o grups de persones que arriben a un país cercant seguretat i les oportunitats que en el seu d'origen no tenen. Gràcies a les noves tecnologies i al transport ens hi ha permet poder moure'ns d'un lloc a un altre. Són moltes les raons per les quals els individus immigren, com per exemple qüestions polítiques, econòmiques i socials i també molta gent immigra per la fam i les guerres del seu país. L'emigració al seu contrari de la immigració són les persones que se'n van del seu país.

L'arribada de persones a un país comporta que arribin també diferents cultures amb la seva pròpia llengua, d'aquesta manera ens enriqueix culturalment. L'escola té el poder de formar a l'infant en la persona que vol ser el dia de demà i per això s'ha d'adaptar en el temps que estem i cobrir les necessitats educatives de tots els seus alumnes. Els agents socials i educatius consideren que la multiculturalitat i la interculturalitat són elements claus per formar futurs ciutadans i que són dos aspectes que estan molt relacionats i que existeixen en la nostra societat i escola avui en dia. La definició més repetida de **multiculturalitat** és aquella que constata que conviuen distintes cultures a un mateix espai o territori geogràfic, però la convivència no implica estrictament un intercanvi. És a dir, poden conviure i compartir un espai però sense la necessitat de compartir la seva cultura ni llengua amb els altres. “La educación multicultural es el intento de adaptación de los sistemas de enseñanza a las necesidades de los distintos grupos culturales” (Juan Escámez, 2002, p.132)¹.

En canvi, la **interculturalitat** sí que exigeix aquest intercanvi, una comunicació entre cultures, amb un respecte mutu i valorant tots els aspectes de cada cultura.

L'autor Juan Escámez (2002) afirma el següent:

El rasgo que caracteriza a la educación intercultural es la propuesta de favorecer las interacciones entre individuos de culturas diversas, desde la convicción de que la mayoría de nuestras sociedades se han convertido en multiculturales y así será

¹ Escámez, J. (2002). Educación intercultural. *Glosario para una sociedad intercultural*, 132-139.

de aquí en adelante; cada cultura tiene sus características específicas, en principio respetables, y la pluralidad de culturas es una riqueza del patrimonio común de la sociedad; más aún, el mestizaje cultural es una fuente inagotable para el aprendizaje. (p.135)

L'educació intercultural aposta per les interaccions entre els individus de distintes cultures, per tal d'enriquir-se culturalment i com a persones. L'educació intercultural, a part de conviure en un mateix territori vol una comunicació, relació i una expressió entre ells com a subjectes i persones.

A més a més, a l'educació intercultural el respecte cap als altres és una de les coses més importants. Juan Escámez (2002) afirma el següent:

La sola convivencia no elimina necesariamente los prejuicios, e incluso puede reforzarlos. Es fundamental que el contacto entre las personas se produzca en situaciones que mejoren activamente la situación. La escuela puede ser un lugar privilegiado para que los estudiantes tengan la oportunidad de conocerse unos a otros en profundidad, compartan el mismo status, tengan intereses y objetivos comunes, la relación de igualdad sea apoyada por las normas del centro y por el profesorado, favoreciendo las situaciones de cooperación y no de competencia. (p.138)

Malauradament avui en dia, es tenen molt de prejudicis cap al que és diferent de la mateixa persona. És a dir, gran part de la societat tendeix a rebutjar cultures i idiomes que no representen la seva. Perquè desaparegui del tot aquesta situació, s'ha de canviar des de l'escola. S'ha d'educar als nins i a les nines des del respecte i la tolerància a totes les cultures i a les seves persones. L'escola és el principal agent que ha de rompre amb els prejudicis i s'ha d'encarregar de fer una plena **Integració** a l'alumnat nouvingut, ja que, és un factor clau per poder accedir posteriorment a una bona integració plena en la societat. Per aconseguir una plena integració és molt important saber la llengua del territori en el qual viu per poder establir relacions, comunicar-se, conèixer la cultura, etc.

El **llenguatge** és una capacitat natural de l'evolució física i fisiològica dels éssers humans. El llenguatge és la principal eina que té l'ésser humà per poder viure, ja que, permet la

comunicació amb els altres, viure, conèixer, crear, establir relacions... Totes les cultures tenen els seus costums, rituals, tradicions, però hi ha una cosa que totes tenen en comú i és que cada cultura i regió té la seva pròpia llengua.

Es así como desde una perspectiva biológica, la lengua, a diferencia del lenguaje, sí se adquiere, dependiendo de las condiciones humanas, políticas, étnicas, religiosas y geográficas que han dado lugar a las diversas culturas y a los diversos pueblos que han ocupado los distintos espacios simbólicos y rituales de la extensión ideológica y lingüística del mundo. (Daza, 2005, p.14) ²

L'escola ha de facilitar a l'alumnat nouvingut la possibilitat i la facilitat de poder aprendre l'idioma del territori en què es troba. Per això ha de fonamentar una bona **acollida lingüística** i interessar-se en l'aprenentatge de l'infant.

Per ajudar als alumnes a la millora de les llengües de la Comunitat Autònoma els centres estan encarregats d'elaborar un **Projecte Lingüístic de Centre (PLC)**. Aquest projecte reflecteix com els centres acorden un procediment o estratègia per l'assoliment i avançament del domini de la llengua catalana pròpia de les Illes Balears i de la castellana.

² Daza, S. L. P. (2005). Lenguaje, lengua, habla, idioma y dialecto. *Colombia: Universidad Distrital de Colombia, sf.*

5. IMMIGRACIÓ A ESPANYA I A LES ILLES BALEARS

- **Immigració a Espanya**

Entre l'any 1900 i 1974, Espanya se situava amb una precària situació econòmica i presentava un retard en la industrialització respecte d'altres països d'Europa, entre aquests anys varen ser un emissor de mà d'obra cap a Llatinoamèrica i Europa.

Espanya l'any 1986 es va incorporar a la Unió Europea i gràcies a la seva situació econòmica i geogràfica va rebre molta població d'Àfrica, Amèrica Llatina, Àsia i Europa de l'est.

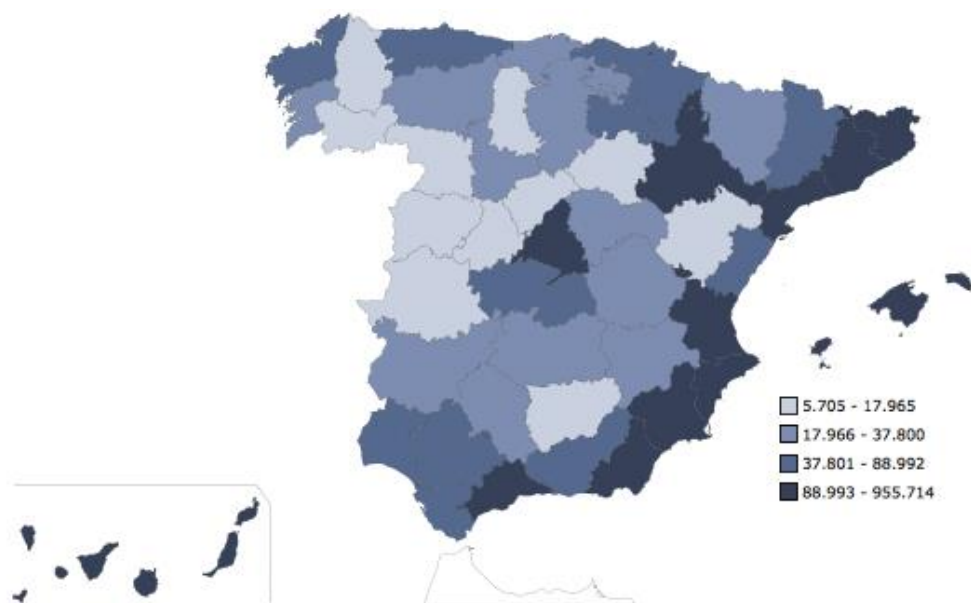
Entre els anys 1980-2000 Espanya s'estabilitza políticament i socialment on juntament per al seu bon clima fa que sigui una gran influència d'altres països on arriben molts de turistes, uns per quedar-se temporalment i altres per jubilar-se. El "boom turístic" va crear molts llocs de feina i molts d'immigrants arribaren sense contracte de feina. "Según la Dirección General de Migraciones, los extranjeros registrados en España en 1981 eran 234.081; en 1991 la cifra ascendió a 283.216 (Castillo, 2005, p.142).

Després va arribar la crisi del 2008 on molts es quedaren sense feina i tornaren al seu país.

Espanya és un dels països que ha rebut més immigració al llarg de la darrera dècada. Però aquesta arribada de persones es mostra desigual en el territori espanyol, podem veure que hi ha comunitats autònomes i províncies amb un percentatge major que altres. Aquesta desigualtat és mostra així depenent que els ofereix cada comunitat autònoma, és a dir, les oportunitats i circumstàncies econòmiques.

Actualment segons l'institut nacional d'estadística l'any 2020 a Espanya ens trobam amb un total de 5.434.153 d'estrangers. Dels quals 2.719.877 són homes i 2.714.276 dones.

En el següent mapa es pot veure les Comunitats Autònomes amb més presència d'estrangers a Espanya, on trobem les Illes Balears que és una de les quals té l'índex d'immigrants més alt.

Font: Institut Nacional d'Estadística l'any 2020.³

A Espanya hi ha un total de 50 províncies espanyoles. Les següents 10 que es mostren en el requadre són les que tenen més població estrangera l'any 2020, on Balears se situa en el setísim lloc:

Províncies d'Espanya	Població estrangera
Madrid	955.714
Barcelona	883.558
Alacant	374.618
València	288.521
Màlaga	270.206
Múrcia	222.217
Illes Balears	220.035
Girona	160.435
Almeria	154.595
Les Palmes	146.721

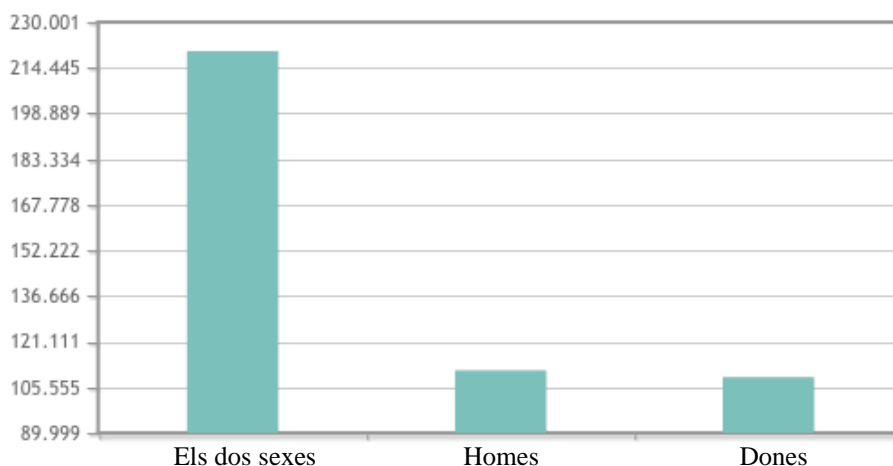
Font: Creació pròpia a partir les dades de l'institut Nacional d'Estadística l'any 2020.⁴

³ <https://www.ine.es/jaxi/Datos.htm?path=/t20/e245/p08/10/&file=03005.px#!tabs-mapa>

⁴ <https://www.ine.es/jaxi/Datos.htm?path=/t20/e245/p08/10/&file=03005.px>

- **Immigració a les illes balears**

Les Illes Balears actualment és una de les comunitats autònomes amb més percentatge d'estrangers. Segons l'Institut Nacional d'Estadística l'any 2020 es troba amb 220.035 estrangers, dels quals, 111.180 són homes i 108.855 dones. Troba'm que no hi ha gran diferència entre sexes.

Font: Institut Nacional d'Estadística. Total d'estrangers a les Illes Balears, 2020.

Es podria fer una taula molt llarga de les nacionalitats que hi viuen a les nostres illes. Però en la següent taula podem observar les nacionalitats més nombroses de l'arxipèlag Balear:

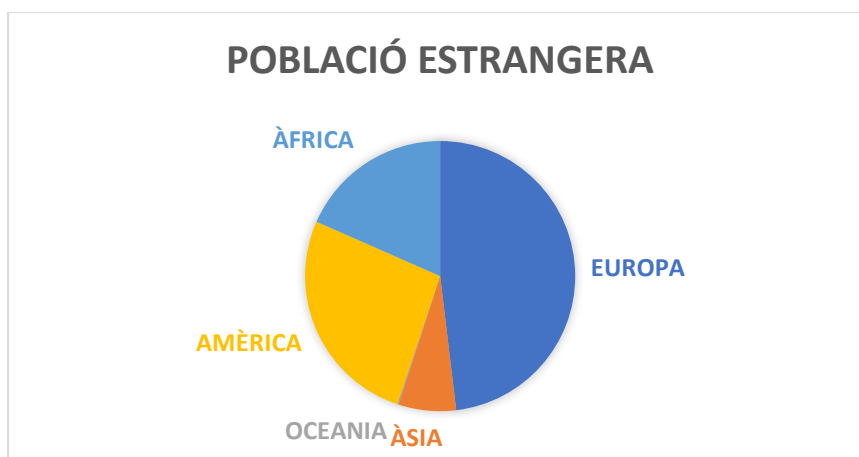
Marroc	28.467
Itàlia	21.274
Alemanya	18.790
Bulgària	6.317
França	6.448
Romania	12.648
Colòmbia	13.174
Argentina	8.488
Equador	5.556
Xina	5.967
Senegal	4.890
Brasil	4.484
Paraguai	3.890
Veneçuela	3.155

Uruguai	3.062
Índia	3.015
Polònia	2.887
Països Baixos	2.881
Cuba	2.770
Ucraïna	2.220
Nigèria	2.481
Filipines	2.193
Pakistan	2.181
Rússia	2.122

*Font: Creació pròpia a partir de les dades de l'Institut Nacional d'Estadística, 2020.*⁵

A continuació, es pot observar un gràfic del percentatge de població estrangera per continents que tenim a la nostra comunitat autònoma les Balears, on es pot observar que el percentatge més nombrós de població estrangera que tenim prové d'Europa i el menys nombrós d'Oceania.

- Europa: 105.742 persones
- Amèrica: 58.134 persones
- Àfrica: 40.455 persones
- Àsia: 15.152 persones
- Oceania: 341 persones

*Font: Creació pròpia a partir de les dades de l'Institut Nacional d'Estadística, 2020.*⁶

⁵ <https://www.ine.es/jaxi/Datos.htm?path=/t20/e245/p08/10/&file=02005.px>

⁶ <https://www.ine.es/jaxi/Datos.htm?path=/t20/e245/p08/10/&file=02005.px>

- **Centres amb és immigració a les Illes Balears**

L'arribada de persones immigrants és una realitat que cada any augmenta. L'educació ha de poder oferir una educació de qualitat a tots els alumnes nous. Cada any tenim més alumnes que s'escolaritzen, per això tenim una demanda en matrícules, places en els col·legis, professorat, materials, beques menjadors, etc.

En la següent taula es mostra l'evolució d'alumnes estrangers de les Illes Balears de l'any 2010 fins al 2020. Es pot observar que del 2010 al 2020 hi ha hagut un augment considerable on hem passat de 25.482 alumnes estrangers a 32.360, és a dir, 6.887 places més, on incrementa un 27%.

Curs	Alumnat estranger
2010-2011	25.482
2011-2012	25.997
2012-2013	25.752
2013-2014	25.595
2014-2015	25.893
2015-2016	26.702
2016-2017	27.735
2017-2018	28.179
2018-2019	30.028
2019-2020	32.369

Font: Creació pròpia a partir de la informació de la “Consolidació de la tendència ascendent de l'alumnat estranger i distribució municipal a la comunitat balear” ⁷

L'augment de l'alumnat estranger suposa una gran demanda en l'educació, on s'incrementen les aules, es contracten més professors, més suport per aquests alumnes que puguin necessitar una acollida lingüística, ajudes econòmiques, etc. L'educació com la sanitat han d'estar preparades per acollir a tothom i cobrir les seves necessitats.

Els 32.369 alumnes immigrants del curs 2019-2020 es distribueixen per nivell educatiu llevat d'estudis universitaris de la següent manera:

⁷ Fernández, L. V. (2020). Consolidació de la tendència ascendent de l'alumnat estranger i distribució municipal a la comunitat balear: resultats de l'informe PISA 2018 en relació amb l'alumnat immigrant i nadiu. *Anuari de l'Educació de les Illes Balears*, (2020), 124-142.

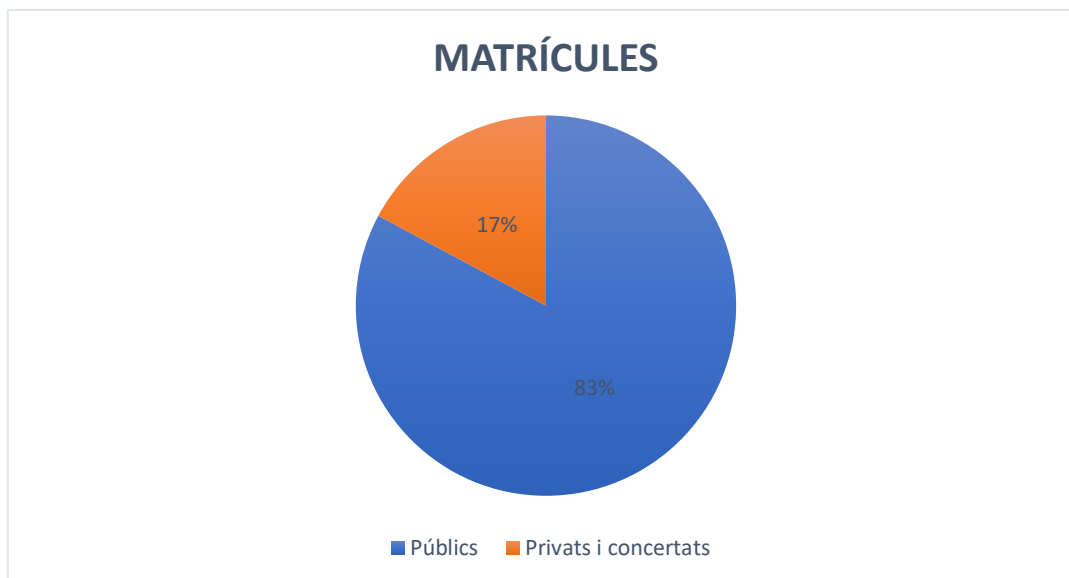
Nivell Educatiu	Alumnat estranger
EI	5.951
EP	11.297
ESO	6.008
BAT	1.337
FPB	396
GM	830
GS	481
Arts plàstiques i disseny	31
Ensenyaments EOI	703
E inicials	677
ESPA	1049
Mòduls	3219
Ed. Especial	130
Ens. Esportius	177
Musica i dansa	83
TOTAL:	32369

En l'anterior gràfic es pot observar que d'educació infantil a primària ascendeix notòriament, és a dir, moltes famílies prefereixen que el seu fill o filla comenci directament a primària sense passar per infantil, intenten retardar l'escolarització. També es torna a veure un descens en l'educació secundària i finalment el batxiller el cursen bastants pocs, cosa que, podríem relacionar amb l'abandonament dels estudis per la falta de coneixement de la llengua.

Cal dir que l'alumnat per sexe està ben igualat, ja que, 16.191 representa a les dones i 16.178 representa els homes, es podria dir que cada sexe representa un 50%.

Parlar de matriculacions estrangeres, implica saber la tipologia de col·legi en què es matriculen: públics, concertats o privats.

En el següent gràfic es pot observar que el 83% representa els col·legis públics i el 17% els concertats i privats. Hi ha una gran diferència respecte a les matriculacions dels públics i els concertats i privats. Però el govern hi hauria de donar les mateixes oportunitats a tothom i poder gaudir d'una educació de qualitat.

Font: Creació pròpia a partir de la “Consolidació de la tendència ascendent de l’alumnat estranger i distribució municipal a la comunitat balear”⁸

- **Escoles bilingües i trilingües**

Una educació bilingüe o trilingüe permet a la societat poder obrir-se al món i oferir un món de coneixements i oferir potencials. Conèixer més llengües implica poder comunicar-te amb més gent de diferents territoris i aprendre les riqueses de diferents cultures, ja que, parlar més d'una llengua t'obri les portes d'un món amb el doble d'oportunitats i experiències.

Des de fa molt de temps es creu que els infants tenen una gran capacitat per aprendre idiomes quan són petits i poder comunicar-se de manera molt fluida. Per aquest motiu, és molt important que quan arriben alumnes nous amb desconeixement de la llengua castellana i catalana l'escola sigui el factor principal que integri aquests alumnes ensenyant les llengües del territori.

⁸ Fernández, L. V. (2020). Consolidació de la tendència ascendent de l'alumnat estranger i distribució municipal a la comunitat balear: resultats de l'informe PISA 2018 en relació amb l'alumnat immigrant i nadiu. *Anuari de l'Educació de les Illes Balears*, (2020), 124-142.

6. ACOLLIDA LINGÜÍSTICA

Els canvis de la societat i l'arribada de persones d'altres llocs del món ha fet que es produeixi una revolució i transformació en l'ensenyament de la llengua catalana. Als col·legis amb l'arribada d'alumnat nouvingut, aquesta diversitat cultural a l'aula s'ha convertit en un nou repte. Els docents necessiten recursos materials i físics per poder arribar a les necessitats lingüístiques d'aquest alumnat. La realitat és que no basta amb implicació del docent o tutor, sinó que l'esforç de tot un conjunt educatiu, on tota la comunitat educativa participi. L'aprenentatge de la llengua catalana és l'eina ideal per la total integració a la ciutadania. Per arribar a aquest objectiu, cal, una bona acollida del centre i crear vincles afectius, on l'aprenentatge de la llengua afavoreix una inserció a la comunitat on viu i d'aquesta manera poder aprendre la llengua i com a conseqüència poder seguir amb els estudis. El seguiment dels estudis de l'alumnat té un percentatge alt de fracàs escolar i abandonament. Davant el fracàs escolar d'aquest alumnat, és molt important conèixer el perfil de les famílies, si aquestes accepten i tenen complicitat davant del seguiment escolar dels seus fills i si entenen la importància de l'aprenentatge del català com a llengua vehicular de la nostra comunitat autònoma com a pont a una integració educativa i social.

Aquests canvis en la societat han influït en l'educació, on l'educació ha hagut de preparar una bona acollida lingüística per aquest alumnat nouvingut.

És una autèntica necessitat que l'alumnat estranger aprengui la llengua d'on es troba i que el centre li doti d'un suport lingüístic específic en el seu context escolar perquè pugui progressar en l'acadèmic i personal. Aquest suport lingüístic es va començar a donar fa uns quaranta anys respecte a la necessitat que hi havia a les escoles degut a l'arribada de persones immigrants i va adoptar el nom "aules d'acollida".

Una aula d'acollida és:

El aula es un espacio de acogida y acompañamiento de los alumnos que han llegado recientemente. Un espacio de relación, intercambio y comunicación de niños o adolescentes que provienen de países donde se habla una lengua diferente a la del centro educativo. Cada aula de acogida tiene asignado un profesor, "el tutor del aula". El objetivo principal es poder interactuar con la nueva lengua, con estrategias afectivas, comunicativas.... Cada aula tiene una dotación informática

de cuatro ordenadores con programas que permiten interactuar y que se adaptan a la realidad lingüística de cada alumno (Núria Aragonés, 2006)⁹

Els alumnes que poden anar a l'aula d'acollida són aquests que darrers els dos anys han arribat al país i no saben la llengua. Encara que un alumnat haguí d'anar a una aula d'acollida ha de tenir la seva pròpia classe i crear un vincle amb els seus companys. Per fer una integració a l'alumnat és molt important que no passi cada hora a l'aula d'acollida, sinó que, pugui assistir a algunes classes del seu grup, com educació física, plàstica, música, anglès, algunes classes de naturals, etc. És molt important que els seus companys entenguin que és un més del grup.

Un col·legi públic pot crear la seva aula d'acollida sempre que tingui més de 7 alumnes nouvinguts. El tutor de l'aula ha d'estar format amb assessorament de la llengua i cohesió social.

Els centres estan agraïts en enfront de la creació de les aules d'acollida, ja que, donen respostes a les necessitats educatives dels alumnes. Encara que alguns professionals veuen l'aula com una manca d'integració encara que estiguin poques hores fora.

• **El sorgiment de l'aula d'acollida**

Les “aules d'acollida” tenen la seva història i és un poc difícil establir el primer dia que es varen començar a fer. Però si anam anys enrere i ens situem l'any 1969 al Quebec concretament a la ciutat Montreal en una escola de la “Commission d'Écoles Catholiques” s'implanta la primera aula d'acollida per l'alumnat estranger que arribava a la ciutat i no sabia francès.

Però a la dècada del 1970 l'alumnat estranger que arribava la majoria és matriculava a les escoles angleses i durant aquell període no hi va haver una gran incidència d'aules d'acollida.

Però això va canviar quan varen posar la Llei 101 que negava la possibilitat que l'alumnat estranger que arribava es matriculés a una escola anglesa, d'aquesta manera imposaven l'obligació de la matriculació a les escoles franceses. Aquesta nova llei va ser un impuls

⁹ Aragonés Jové, N. (2006). Aula de Acogida: una respuesta a la interculturalidad y al multilingüismo. *Avances En Supervisión Educativa*, (3). Recuperado a partir de <https://avances.adide.org/index.php/ase/article/view/206>

per les aules d'acollida que varen anar augmentant. Els alumnes nouvinguts que havien d'aprendre la llengua francesa i necessitaven un suport lingüístic, en el qual es va convertir en les "aules tancades" on havien de garantir l'aprenentatge de la llengua abans d'incorporar-se a les aules ordinàries amb un temps d'un any aproximadament. Una vegada, que l'alumnat nouvingut aprenguin la llengua escolar, podria incorporar-se a l'aula ordinària. Però els mestres de les aules ordinàries comenten que els alumnes nouvinguts que arribaven a les seves aules, arriben amb un nivell massa baix i que retarden l'aprenentatge dels alumnes nadius. Els mestres afirmen que tenen una sobrecàrrega de treball i que els alumnes nouvinguts haurien d'estar més temps a l'aula d'acollida. Les ràtios d'aquestes aules d'acollida eren de 15 alumnes aproximadament per mestre, mentre que a l'aula ordinària d'uns 25 alumnes.

L'any 1990 un 30% d'alumnes passen dos anys a l'aula d'acollida, és a dir, passen molt de temps fora d'estar a una aula ordinària, aquest fet, provoca una preocupació al voltant de dos aspectes:

En primer lloc, la segregació de l'alumnat nouvingut amb una manca d'integració. El fet de passar tant de temps separats dels seus companys de la classe ordinària fa que no es puguin integrar del tot en el grup classe i no puguin crear vincles afectius amb els seus companys. En segon lloc, l'aprenentatge totalitari en la llengua. El fet que, a l'aula d'acollida cada un dels alumnes té la seva pròpia llengua i ningú el francès, és molt difícil que es puguin comunicar i puguin practicar amb l'idioma entre ells. Va preocupar el retard que tenien els alumnes d'aula d'acollida respecte als de l'aula ordinària.

7. ESTUDI DEL CAS: CEIP JOAN CAPÓ

7.1. Contextualització

El CEIP Joan Capó es troba a la barriada de **Son Gotleu** al municipi de Palma situat al carrer Santa Florentina, 63. Al voltant del centre trobem la plaça de Fra Joan Alcina, on els veïnats de Son Gotleu se solen reunir. També disposen d'una línia d'autobús per arribar a Palma centre, bars, petites tendes locals i algun supermercat. A 850 metres està el Poliesportiu Municipal Germans Escales i a 200 metres podem trobar dos col·legis, CEIP es Pont i San José Obrero. El centre també té a la seva disposició una biblioteca municipal a 450 metres.

Es troba en un barri amb un **fort índex sociocultural** on conviuen famílies de diferents ètnies, cultures i religions. Es caracteritza per ser un barri amb un nivell baix socioeconòmic i amb unes rendes molt baixes el que fa que hi hagi una sèrie de circumstàncies complicades. Aquest barri té un gran nombre d'habitants, amb baixos recursos econòmics i edificacions de baixa qualitat, els quals són habitatges d'escassos metres quadrats on poden residir fins i tot més d'una família per pis.

L'estructura d'aquestes **famílies** és molt diversa i podem trobar molts de casos. El perfil d'aquestes famílies es caracteritza fonamentalment per un nivell sociocultural i econòmic baix, amb un grau elevat d'analfabetisme, poc coneixement o desconeixement de les llengües de les Illes Balears (el que fa una difícil comunicació entre l'escola i les famílies i altres agents educatius), manca d'higiene, hàbits d'alimentació no saludables, la no prioritització o impossibilitat en molts de casos d'aconseguir el material escolar i sobretot amb les diferents opinions d'entendre l'educació en funció de cada família o cultura.

El centre consta amb **15 nacionalitats** (la majoria són de procedència d'origen africà) i amb més d'un 50% d'alumnat nese a primària i remarcar que la resta, quasi amb la seva totalitat, necessita qualche tipus de reforç escolar. També trobam entre l'alumnat períodes d'escolarització inestables o poc regulars, marcats per incorporacions tardanes, desconeixement de les llengües cooficials de la mostra comunitat autònoma, canvis d'habitatges o fins i tot l'absentisme.

Un dels **serveis** que ofereix el centre són les activitats extraescolars, on l'escola s'implica bastant perquè els nens participin, però es troba poc interès en les famílies perquè els nens

puguin accedir. Ofereixen patinatge, Sons de barri, Àrab, psicomotricitat i bàsquet, totes aquestes extraescolars varen estar suspeses per les mesures de la covid- 19, però ara tornen a posar-les a la disposició dels alumnes. Un punt feble que destacaria del centre quant a serveis, és que el centre mai ha disposat de menjador fins ara. Enguany s'ha començat a construir-ne un i està previst que es pugui utilitzar en 2022. Trob que aquesta decisió s'hagués pogut posar en marxa abans, ja que molts dels ingressos d'aquestes famílies fa que alguns nens no tinguin una alimentació adequada, on es pot observar a l'hora del berenar on alguns no en duen. Molts de nens necessiten una beca menjador.

Per a la **coordinació de la tasca docent** i perquè el centre funcioni el centre s'organitza de la següent manera: Es realitzen claustres mensuals, les reunions de cicles es convoquen quinzenalment, realització d'una sessió mensual del CCP, les tutores de cada curs es reuneixen per fer la programació un pic per setmana, l'equip de suport fa una reunió setmanal (encara que ara els mestres de suport han passat a ser tutors).

Durant el meu període de pràctiques he pogut observar els **trets d'identitat (metodologia)** que caracteritzen aquest centre. El centre Ceip Joan Capó empra la llengua vehicular catalana en el procés d'ensenyament i aprenentatge. És una escola oberta a tothom, i així és pel que he pogut observar, no hi ha discriminació de cap classe i s'ensenyava el respecte cap als altres. Donat que aquesta escola té un gran índex sociocultural, és a dir, que conviuen diverses cultures, pels alumnes aprendre i treballar sobre la tolerància i el respecte fa que hi hagi un gran vincle i estima entre els alumnes. També promou per la llibertat dels seus alumnes, així també com l'adquisició d'hàbits i conductes per poder accedir a la societat on viuen. Al centre és molt important la igualtat, on s'educa pel respecte sense cap discriminació per sexe. On ho he pogut observar a diversos tallers i activitats que ha fet el centre pel dia de la dona i per la igualtat, com per exemple el taller "Dona-li color a Son Gotleu" on els nins de 4t i 5è de primària han pintat el pati interior sobre la igualtat.

I finalment, quant a **noves tecnologies** s'ha elaborat un pla, el "**Pla de digitalització**", el qual consisteix a emprar les noves tecnologies per a millorar els processos d'aprenentatge de l'alumnat i de les famílies, és a dir, fer-los competents digitalment. L'elaboració d'aquest projecte afavoreix a aquests nens, ja que, són famílies sense recursos digitals (ordinadors, tauletes, wifi...), un alumnat sense coneixement d'informàtica bàsica. Cal dir,

que al centre hi ha falta de recursos informàtics, però gràcies a l'ajuda d'entitats externes, com "Ayuda en Acción" i "Aldeas Infantiles" s'ha pogut comprar Chromebooks enguany.

7.2. Perfil de l'alumnat

En aquest centre hi ha alumnes immigrants, és a dir, que no han nascut a Mallorca. Però la majoria de l'alumnat d'aquest centre són fills de pares immigrants i encara que alguns han nascut a Mallorca, no tenen com a primera llengua el català ni el castellà, ja que, els pares no li han xerrat cap de les dues llengües. A aquest centre el podríem dir que el 93 % de l'alumnat és de raça africana, és a dir, la major part del col·legi.

Després d'haver fet entrevistes orals als alumnes he pogut arribar a la conclusió de que trobem tres tipus de famílies. Demanant als alumnes quin idioma parlen amb les seves famílies, obtenim les següents tres respostes més repetides:

- a) En primer lloc, trobem el perfil de l'alumnat que parla la seva llengua materna amb tota la seva família, ja sigui l'àrab, el senegalès, el marroquí... És a dir, molts d'alumnes asseguren parlar la llengua materna amb els pares i germans. I això queda reduït al fet que la parla castellana la parlen amb alguns alumnes del centre, però la llengua catalana només en el context escolar.
- b) En segon lloc, trobem el perfil de l'alumnat que parla la seva llengua materna només amb els seus pares, ja sigui l'àrab, el senegalès, el marroquí... És a dir, molts d'alumnes asseguren parlar només la seva llengua materna amb els pares, però amb els germans, cosins i amics parlen la llengua castellana. Això queda reduït en el fet que, la llengua catalana només l'utilitzen en el context escolar.
- c) En tercer lloc, trobem el perfil de l'alumnat, el qual és el menys nombrós i el que més em va sorprendre. Els pares en lloc de parlar als seus fills la seva pròpia llengua materna, ja sigui l'àrab, el senegalès, el marroquí... li parlen la llengua castellana. És a dir, els pares adopten la llengua del territori, un fet curiós, ja que podrien ensenyar als seus fills el seu propi idioma, per tal de fomentar l'adquisició de més llengües.

Aquests són els tres perfils lingüístics més repetits, on cal destacar que, la majoria dels alumnes no tenen el castellà ni de primera ni segona llengua materna i de vegades ni de tercera. La majoria d'alumnes tenen primer l'àrab, el senegalès o el marroquí, de segona

llengua l'anglès, alguns de tercera el francès, com a quarta el castellà i finalment com a darrer lloc troba'm el català. Aquests nens tenen una meravellosa varietat lingüística perquè encara que tinguin el castellà i el català com a tercera o quarta llengua tenen un domini de les llengües increïbles, que molts de nosaltres que som mestres no el tenim. Per això crec que és molt important no oblidar aquest recurs tan útil i valuós que tenen en la seva vida: els idiomes. Cosa que els mestres hauríem de magnificar, ressaltar i donar valor aquest domini que els servirà al llarg de la seva vida.

Per això, els mestres que estan a centres amb les mateixes característiques com el de CEIP Joan Capó han de destacar i fer veure als alumnes el "superpoder" que tenen, ja que, a moltes persones els agradaria tenir el domini de més d'un idioma i fer-los veure que tenen també l'oportunitat d'aprendre el català, llengua oficial de les Illes Balears, i així poder aprendre més coses, ja que l'aprenentatge d'una llengua implica establir relacions, implica nous coneixements, cultura, estudis, feina, etc.

Estant al centre em vaig sorprendre molt, perquè t'adones de la gran riquesa lingüística que hi ha. Em vaig adonar quan estava explicant una classe d'educació física. Concretament d'un moment que estava parlant amb una alumna que té com a llengua materna el senegalès. I va succeir de la següent manera: jo li estava parlant amb català, i ella em contestà en castellà, i després es va girar a parlar amb alguns companys amb senegalès, i després a un altre company li va parlar amb anglès perquè és un alumne nouvingut amb desconeixement de les dues llengües i no entenia l'explicació de la classe d'educació física, i l'alumna li va traduir tota l'explicació en un moment. En aquell moment que va durar uns 3 minuts aproximadament, la nena havia utilitzat 4 idiomes, encara que no em va contestar en català, el va entendre i va utilitzar el castellà, posteriorment el senegalès i finalment l'anglès. Per això, el paper que tenen els mestres és fonamental, per fer-los veure que han d'esprémer al màxim aquest privilegi que tenen i voler aprendre el català, idioma procedent d'on viuen, per poder arribar a la màxima integració a l'illa.

7.3. Perfil del professorat

Com he dit abans, els mestres tenen un paper imprescindible en la integració i nouvinguda dels alumnes. Són els encarregats de voler que els alumnes aprenguin la llengua i de respondre a totes les necessitats educatives que presenten. Tots els professors d'aquest centre, fan una magnífica feina per la total integració d'aquests i sobretot rebre a tots els

alumnes amb molt amor. No he vist cap alumne que s'hagi vist, perdut o incomprès. Tots els mestres del centre han fet un Curs d'immersió lingüística per poder fer front a la realitat del centre. Aquests cursos són molt importants per aprendre quina és la millor manera de lidiar amb totes les situacions.

7.4. Recollida de dades

Per poder entendre la realitat i l'acollida lingüística d'un centre amb les característiques que té el de CEIP Joan Capó he fet la següent recollida de dades:

En primer lloc, una entrevista a la directora del centre Xisca Chacopino. L'entrevista consisteix amb una sèrie de preguntes mitjançant una conversa acordada un dia concret. On en l'**annex 1** es pot observar les preguntes que li vaig fer.

En segon lloc, he realitzat un qüestionari pels tutors d'educació primària, en total dotze mestres. On en l'**annex 2** es poden observar les preguntes que els hi vaig fer.

En tercer lloc, la recollida de dades que més he utilitzat ha estat la mateixa observació directa i en quant anaven passant els dies anava realitzant preguntes també. Després de la recollida, posteriorment duré unes anàlisis de la informació recaptada.

7.5. Anàlisi de dades

En primer lloc, després de realitzar l'entrevista i mantenir una conversa amb la directora del centre, vaig extreure i arribar les següents conclusions:

La benvinguda que fa el centre CEIP Joan Capó per l'alumnat nouvingut consisteix en el següent: Es concreta un dia per donar-los la benvinguda a la comunitat educativa que formarà part el seu fill o filla i se explica el funcionament del centre i dels seus serveis. També es proporciona informació de la barriada on expliquen el centre de salut que disposen, el servei de mediació, l'ajuda dels serveis socials si veuen que ho necessiten, etc. Després el centre vol que l'alumnat sigui el protagonista total a la seva arribada al centre el seu primer dia i del que serà el seu camí educatiu. El centre proposa un dia i unes hores concretes perquè l'alumnat pugui arribar al centre i s'adapti sense cap mena de pressió, per això el primer dia no el fan quedar tot el dia. On tot l'equip docent i els seus companys esperen a l'alumnat nouvingut i es preocupen de donar-li una benvinguda perquè se senti el millor possible i acompanyat en tot moment.

La directora em comenta que entre els anys 2016-2020 es va aturar un poc l'arribada de l'alumnat nouvingut què desconeixia totalment les dues llengües, els alumnes nouvinguts que arribaven en aquells anys saben un poc de castellà, gràcies que tenen família a Mallorca que els hi va ensenyar un poc. Però entre l'any 2020 i 2021 han arribat molts d'alumnes amb desconeixement total de les llengües i ara mateix es troben amb bastants alumnes. A causa d'aquest fet, volen tornar a obrir l'aula d'acollida que tenien i varen tancar fa anys. Aquests anys no han fet utilitzar cap aula d'acollida perquè l'índex de l'alumnat nouvingut no era tan alt. Per això, la proposta que tenen pel curs següent és obrir una, ja que, per les característiques del centre la necessiten. Vaig demanar la següent pregunta: "Que penses de separar l'alumnat de la seva classe per dur-ho a l'aula d'acollida?" La resposta va ser la següent: "Nosaltres sabem que alguns centres no volen separar als alumnes de la classe, però també pot ser que a altres centres el seu índex d'alumnat nouvingut no sigui tan alt com el nostre, per això nosaltres en tenir tants d'alumnes amb la necessitat d'aprendre la llengua, ens veiem amb la necessitat d'obrir l'aula d'acollida. Però també estem en contra que l'alumnat passi massa hores separat del seu grup i amics, però també per la seva total integració necessita aprendre la llengua i doncs pensem que quatre hores setmanals ho agraeixen perquè tenen l'oportunitat de poder aprendre, millorar l'idioma i poder-se comunicar amb els seus companys i amics que és allò que més desitgen en molts dels casos."

Estic totalment d'acord amb el que va dir la directora, per què, fins que no estàs al centre i no veus totes les necessitats i característiques que té, no et fas una idea de la gran necessitat educativa lingüística que necessiten. He pogut observar nens i nenes que es passen des de les nou fins a les dues sense parlar amb els seus companys perquè no entenen res i la veritat és molt trist. També té molta relació amb la motivació i l'interès que tingui l'alumnat de voler aprendre, ja que, vaig poder veure al setembre quan vaig arribar al centre el cas d'una alumna de quart de primària què no tenia interès per aprendre la llengua i es passava la classe pintant, però a mesura que va anar passant el temps, va voler aprendre l'idioma per poder-se comunicar. Depenent de les ganes de relacionar-se, d'aprendre, de formar part d'un grup, etc., determinen moltes vegades la rapidesa i la motivació en la qual es vol aprendre l'idioma. Per exemple, a l'abril va arribar un alumne a primer de primària molt animat i amb moltíssimes ganes d'aprendre, on aquest comportament es pot observar a moltes situacions, per exemple, quan et demana que

significa una determinada cosa, quan s'intenta comunicar amb els altres, quan toca lectura està molt content perquè sap que l'ajudem i ensenya'm a conèixer les lletres i veure el que significa. Em va tocar-li fer suport i vàrem fer lectura on anava aprenent el seu significat mitjançant pictogrames, i per exemple, va aprendre la paraula "cadira" i em va assenyalar fins a dues cadires distintes dient el seu nom, on mostrava un somriure immens de la paraula que havia après.

Per això per aprendre una llengua és imprescindible la motivació de l'alumnat i si no en té nosaltres com a docents hem de poder motivar-los i enganxar-los cap a l'aprenentatge.

Un altre aspecte a destacar, és que, els pares no estan gens interessats ni implicats de què els seus fills aprenguin la llengua catalana, ja que, diuen que no la necessiten, però tampoc es queixen de si lis ensenya'm, es mostren indiferents davant aquesta llengua. Però els docents del centre volen que estiguin motivats i aprenguin la llengua i per això han impulsat aquest any fer un carnet "d'ens expressa'm en català", el qual, consisteix en el fet que els alumnes si parlen en català i s'esforcen el mestre o la mestra els hi posa un punt verd. Hi ha dos tipus de premis, un per la classe del col·legi que més punts verds hagi tingut rebran un premi grupal i l'altre premi és individual, de cada classe surt un premiat, és a dir, el que més punts verds hagi aconseguit.

Des de la meua opinió, he pogut observar des de el primer dia que es va implantar "ens expressam en català", i aquest fet a suposat una gran motivació pels alumnes. He notat una gran millora en la parla catalana del centre en només cinc mesos, els infants com volen tenir punts verds, ara et demanen les coses en català, per intervenir a la classe també ho intenten fer en català, i fins i tot, alguns alumnes han parlat entre ells en català.

Els guanyadors dels premis es fan una fotografia i es penja al mural de "ens expressa'm en català", on es pot observar en **l'annex 3**.

De moment no han pensat en cap altre projecte o activitat per fonamentar la parla del català, enguany ha estat el primer any que han impulsat això per fonamentar la llengua catalana, volen pensar en altres activitats o projectes per dur a terme, ja que, ha estat un autèntic èxit aquest any. I a més el centre necessita impulsar aquestes noves activitats per la llengua catalana, per tal, de què els infants puguin passar amb un bon nivell de català a l'institut i a més perquè el català els hi serveixi al llarg de la seva vida com per seguir amb estudis superiors o per cercar feina.

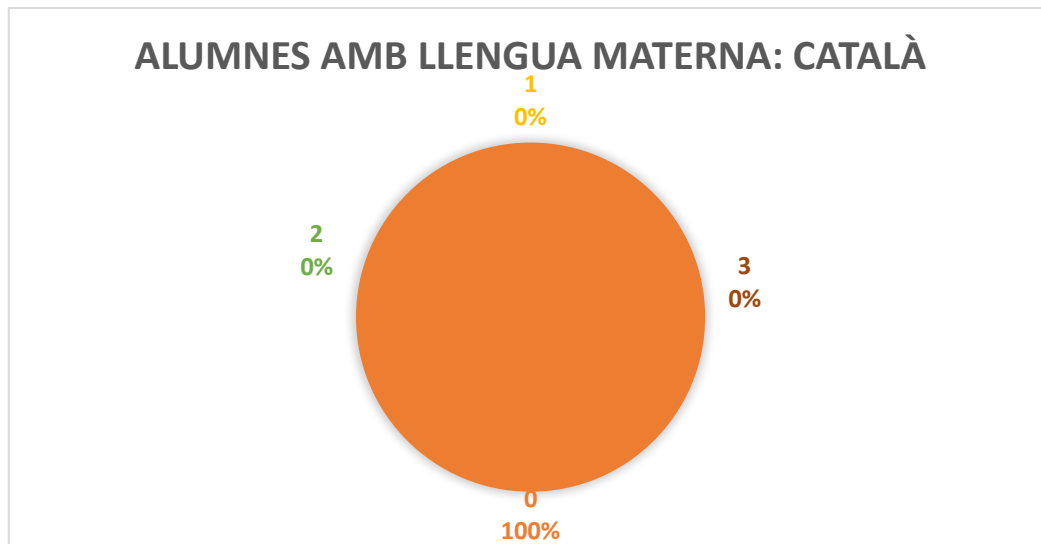
Un altre aspecte a destacar és que no tenen suficients recursos humans per fer front a l'atenció educativa i lingüística de l'alumnat nouvingut, ja que, enguany són tants els alumnes que la necessiten que, podríem cobrir les necessitats educatives dels alumnes perquè érem molts de practicants a aquest col·legi i donàvem una mà amb tot el que necessitessin, però ara que les pràctiques han acabat, aquests alumnes necessiten més suport, per tant, més recursos humans.

I finalment, des del meu punt de vista, el centre funciona molt bé gràcies a l'equip docent que hi ha darrere que fa el que faci falta, per cobrir totes les necessitats de tots els alumnes, on es preocupen per l'adquisició de les dues llengües, sobretot en la catalana. On es preparen amb cursos i intenten innovar per fer l'adquisició de la llengua una cosa atractiva pels infants. Una cosa que tenen pendent i seria molt important tenir amb un centre amb aquestes característiques seria un document amb presència de les nacionalitats més nombroses del centre on es vagi actualitzant, és una cosa, que tenen pensat fer, ja que el context sociocultural d'aquest centre és molt interessant.

En segon lloc, una enquesta al professorat del centre, realitzat mitjançant un qüestionari google, on cada tutor de cada curs m'ha contestat una sèrie de preguntes.

Després de veure les respostes es poden extreure les següents conclusions:

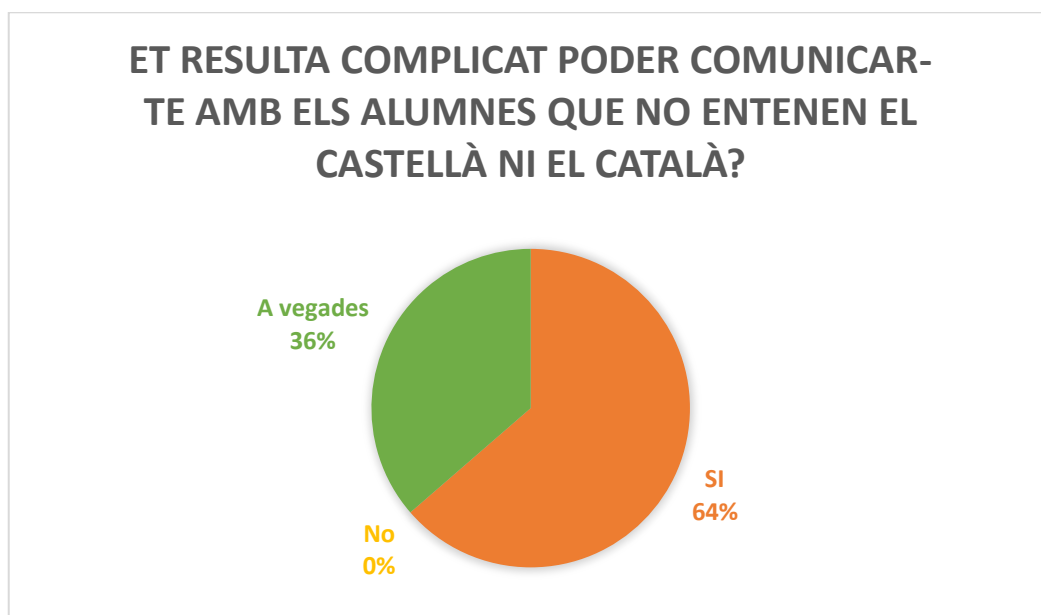
Cap mestre té cap alumne que tingui com a primera llengua materna el català. És un fet molt interessant, ja que, vivim a Mallorca, i molt pocs col·legis tenen aquesta situació. Per això, és tan important destacar la llengua catalana en el context escolar i sobretot a aquest col·legi.

Font: Creació pròpia a partir del qüestionari.

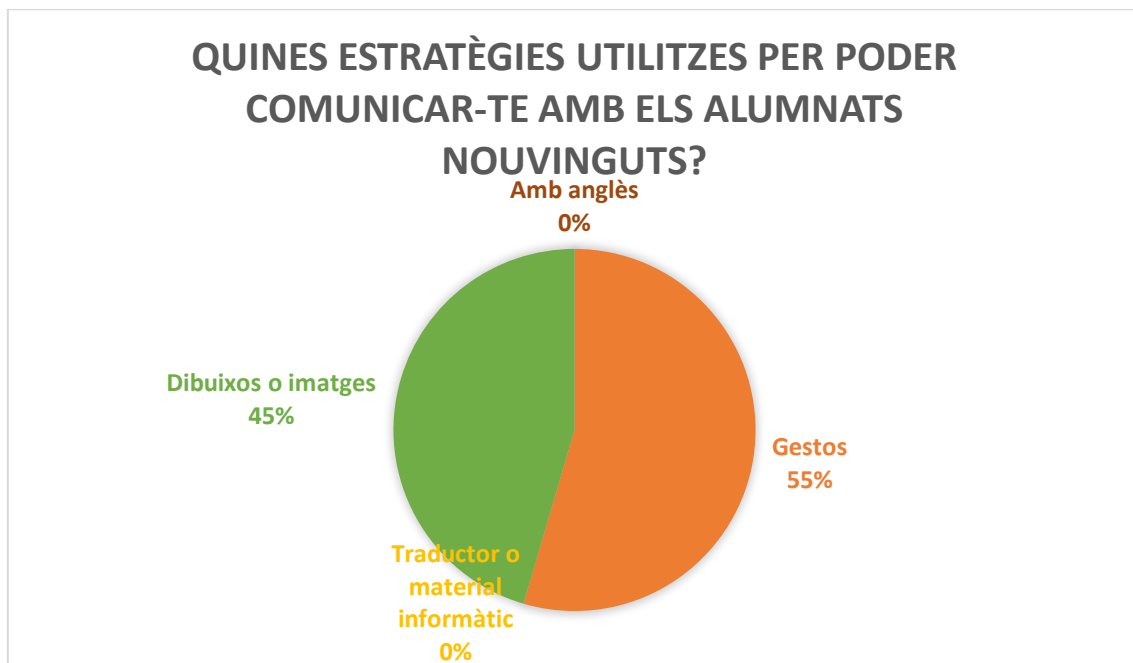
En totes les aules menys la de sisè, hi ha un alumne amb desconeixement de les dues llengües, la catalana i la castellana. És a dir, d'onze classes, deu en tenen un. És a dir, hi ha deu infants que no entenen cap llengua, sense comptar els d'infantil que són més.

A tots els mestres els hi costa poder comunicar-se amb l'alumnat nouvingut, on el 36% afirma que a vegades i el 64% que sí, que la majoria de temps. Personalment, a jo també em va costar poder comunicar-me amb ells, perquè el seu coneixement de les llengües és pràcticament nul.

Font: Creació pròpia a partir del qüestionari.

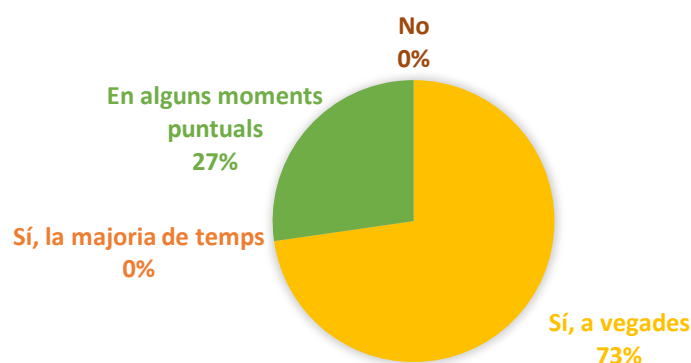
Es poden utilitzar distints recursos per poder comunicar-te amb els alumnes com per exemple, els gestos, el traductor o material informàtic, dibuixos o imatges i també la possibilitat de parlar amb anglès, que només ho parla la professora d'anglès, però ella no és tutora de cap grup, però sí que ajuda moltes vegades a traduir tot el que es necessita. La meitat dels professors asseguren que els hi va millor comunicar-se amb gestos i l'altra meitat per dibuixos o imatges.

Font: Creació pròpia a partir del qüestionari.

Per tots els alumnes nouvinguts que arriben al centre és un canvi molt gran, ja que, canvien de país juntament amb l'idioma, la cultura i uns costums diferents i això els produeix de vegades o en alguns moments puntuals dificultats en la seva integració.

HAS OBSERVAT EN ALGUN D'ELLS, DIFICULTATS EN LA SEVA INTEGRACIÓ PRODUÏDES PEL XOC LINGÜÍSTIC O DISTÀNCIA CULTURAL ENTRE LES NOSTRES SOCIETATS?

El mateix passa amb l'aprenentatge, que a causa del xoc lingüístic i la distància cultural entre els dos països els docents observen la majoria de temps o a vegades dificultats l'aprenentatge de l'infant.

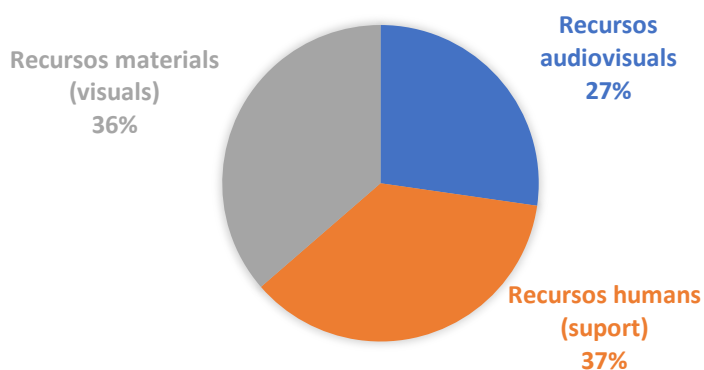
HAS OBSERVAT EN ALGUNS D'ELLS, DIFICULTATS EN EL SEU APRENTATGE PRODÛIT PEL XOC LINGÛÍSTIC O DISTÀNCIA CULTURAL ENTRE LES NOSTRES SOCIETATS?

Font: Creació pròpia a partir del qüestionari.

Per respondre a les necessitats d'aquest alumnat nouvingut es necessiten recursos, on els més sortits varen ser tres: Recursos materials (sobretot visuals), recursos audiovisuals (tecnològics) i el més votat els recursos humans (suport).

EN CAS DE NECESSITAR MÉS RECURSSOS PER AQUEST ALUMNAT NOUINGUT AMB DESCONEIXEMENT DE LES NOSTRES LLENGÛES, DE QUIN TIPUS CONSIDERES MÉS NECESSARI?

Font: Creació pròpia a partir del qüestionari.

I finalment, l'observació que he dut a terme durant aquests cinc mesos al centre on he pogut arribar a les següents conclusions.

Des de la meva opinió és molt importat destacar la multiculturalitat que presenta el centre, ja que, és un punt molt a favor per aprendre un poc de totes les cultures que hi ha i aprendre a respectar-les totes. La tolerància i el respecte són dos aspectes que van units amb la multiculturalitat. Tots els alumnes es respecten entre ells, és veritat, que alguna vegada quan tenen alguna baralla algun alumne ha tret el tema de les cultures (sobretot els de raça gitana, que són pocs a aquest centre comparat amb altres centres del mateix barri).

S'ha de tenir en compte que pels alumnes la llengua catalana és la tercera o quarta llengua que aprenen, per això s'ha de tenir paciència i motivar-los molt perquè vulguin aprendre, ja que, és la llengua pròpia de les Illes Balears.

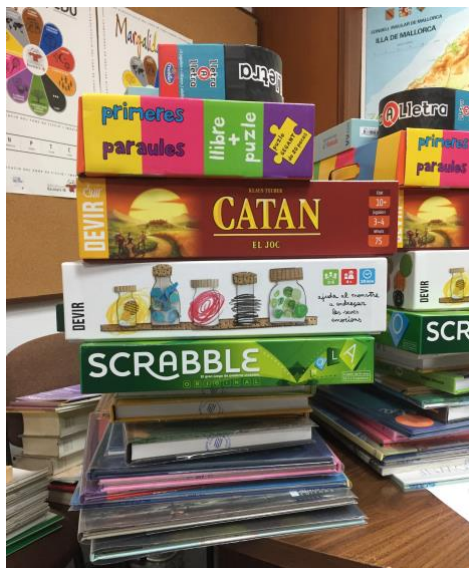
8. MATERIALS PER L'ACOLLIDA LINGÜÍSTICA

La utilització dels materials és una eina clau i essencial per fer de l'acollida lingüística on ens ajuden molt a poder comunicar-nos amb els nostres alumnes si ensenyar-los la llengua. Podem trobar distints materials, com materials visuals, informàtics, materials impresos, etc.

En primer lloc, a educació infantil, quan són tan petits i no entenen res, el que millor va per poder comunicar-nos són els pictogrames. Els pictogrames són unes imatges dissenyades amb l'objectiu de poder facilitar la comunicació amb els infants que encara no han adquirit la llengua del territori. Aquestes imatges poden representar sentiments i ajudar als infants a expressar com se senten o accions perquè els alumnes puguin transmetre alguna acció que vulguin fer, com per exemple, anar al bany. També podem utilitzar els pictogrames per comunicar l'horari de classe, com per exemple, per fer veure a l'infant que toca pati, li podem ensenyar un pictograma d'un pati. Un fet curiós dels pictogrames és que la majoria per no dir tots, són imatges de nens i nenes amb la pell blanca, no és la realitat del nostre centre. Per exemple, per trobar un pictograma d'emocions tots són així, nens i nenes amb la pell clara, no té molt de sentit utilitzar aquests pictogrames quan el 93% dels alumnes del centre són de procedència africana.

En segon lloc, el govern de les Illes Balears posa a disposició dels centres que ho necessitin la Capsa d'acollida, la qual, consisteix en un recull de llibres, làmines, àlbums il·lustrats i jocs amb català per reforçar i donar suport a tots els alumnes nous. Aquestes capses la poden demanar tots els centres que la necessitin. La capsa es pot observar a la següent fotografia:

Trob que aquesta capsa que és un recurs molt útil, on els alumnes poden aprendre la llengua catalana amb diversió en tot moment i no fer el procés de l'aprenentatge una cosa avorrida.

En tercer lloc, hi ha un llibre que es diu “Xarranca”¹⁰, el qual, consisteix en un recull de jocs especialment per l'aprenentatge de la llengua catalana pels alumnes nous. Després d'haver llegit aquest llibre, és un dels materials que més m'agrada per que són

¹⁰ https://enxarxats.intersindical.org/nee/xarranca_GC.pdf

jocs molt divertits, on el seu principal objectiu és aprendre jugant i aprenen vocabulari i estructures lingüístiques de la vida quotidiana. Aquest recull de jocs és una manera ràpida perquè puguin aprendre més ràpidament l'idioma.

8.1. Activitats per aprendre i millorar la llengua catalana

En el període que vaig estar en el centre em vaig adonar que perquè aquests nens i nenes estiguessin motivats a l'hora d'aprendre el català, nosaltres com a docents, hem de cercar estratègies per fonamentar l'ús de la llengua. El centre, com he comentat unes pàgines amunt, va proposar "ens expressa'm en català", el carnet dels punts verds de català.

Algunes activitats que proposo per fonamentar la parla catalana són les següents:

En primer lloc, una activitat que motivaria molt els infants seria posar pel·lícules amb català, ja que trobo, que és una manera molt divertida d'aprendre l'idioma. Proposaria que ells elegissin la pel·lícula, una que els hi agradi i així d'aquesta manera estarien molt concentrats escoltant. Després es podria fer una xarrada quant a grup sobre la pel·lícula en català i finalment que escriguin una petita redacció entorn de la pregunta següent: "Què és el que més i menys t'ha agradat de la pel·lícula i per què?"

En segon lloc, proposaria fer una obra teatral. Una activitat molt divertida on es pot aprendre moltíssim català, a l'hora d'escriure i aprendre els guions, i a més de millorar l'expressió oral. Sense que s'adonin estan millorant i practicant la llengua.

En tercer lloc, la lectura. A l'horari de classe, posaria dues hores a la setmana com a mínim perquè poguessin llegir el llibre que més els hi agrada però en català. A la majoria dels nens els hi agrada llegir, però quan els imposa'm un llibre, les ganes se'n van per això, la tria de la lectura és una cosa que els hi agrada molt.

En quart lloc, l'ús de les tecnologies és un èxit per a treballar la llengua catalana. Hi ha milers de jocs i activitats per aprendre vocabulari i moltes coses més. Aquest recurs de la informàtica motiva moltíssim els infants i estan aprenent dues coses alhora: la llengua catalana i la informàtica.

9. CONCLUSIÓ

A tall de conclusió, una vegada fet la recollida d'informació i haver viscut l'experiència en el centre CEIP Joan Capó puc extreure les següents conclusions:

A la nostra societat l'arribada de persones immigrants és un fenomen existent i que va augmentant cada any, això suposa un canvi en l'educació. La interculturalitat és un fenomen existent a les aules avui en dia i que s'ha de treballar encara més. La integració i el llenguatge van units, perquè els infants es puguin integrar del tot necessiten aprendre la llengua del territori, però mai sense oblidar la seva pròpia llengua, on l'escola ha d'oferir un tractament específic per la seva llengua familiar on la rebran amb actituds positives. Una manera d'integrar les llengües de les seves famílies, és promoure un contacte proper i establir una relació d'estima amb les famílies on puguin participar en activitats promogudes pel centre on aportin un tros de la seva cultura i llengua.

Des del meu punt de vista, les aules d'acollida estan bé sense que passin a ser un excés, és a dir, quan arriben alumnes sense entendre el castellà i ni català molts se senten perduts perquè no es poden comunicar i està molt bé que rebin una ajuda per cobrir la seva necessitat educativa, que en aquest cas, és aprendre la llengua, però mai sense passar massa hores fora del seu grup d'aula, perquè si no deixaria de ser integració. És veritat, que necessiten aprendre la llengua i els hi és molt difícil poder seguir les classes si no entenen res, i per això unes quatre o cinc hores a la setmana els hi afavoreix moltíssim perquè avancen l'aprenentatge de la llengua. Una vegada, que ja entenen l'idioma i el saben xerrar un poc, no fa falta a la perfecció perquè és impossible amb tan poc temps, ja haurien de deixar d'anar i incorporar-se a cada hora. Després de sortir de l'aula d'acollida se'ls hi proporciona suport dins l'aula i amb molta motivació i amor acaben aprenent la llengua catalana pròpia de les Illes Balears.

Es necessiten molts de recursos perquè facin més fàcil aquesta acollida lingüística, on els recursos humans són els més necessaris. A més de preparar activitats i projectes de centre on l'aprenentatge de la llengua catalana sigui el principal objectiu. També cal dir, que no hem de fer d'aquest procés alguna cosa avorrida o repetitiva, sempre amb les mateixes imatges i exercicis, sinó que hem de cercar noves estratègies, metodologies, jocs i activitats que motivin els alumnes.

10. BIBLIOGRAFÍA

Escámez, J. (2002). Educación intercultural. *Glosario para una sociedad intercultural*, 132-139.

Daza, S. L. P. (2005). Lenguaje, lengua, habla, idioma y dialecto. *Colombia: Universidad Distrital de Colombia, sf.*

Sales, M. J. M. (2003). *La integració de l'alumnat immigrant al centre escolar: Orientacions, propostes i experiències* (Vol. 132). Graó.

González-López, J. R., de las Mercedes Lomas-Campos, M., & de los Ángeles Rodríguez-Gázquez, M. (2010). Evolución de la Inmigración en Europa y España Durante los Siglos XX y XXI. *Revista Cuidarte*, 1(1), 73-81.

Del Castillo, P. C. (2005). Una síntesis y explicación de la inmigración en España. *Polígonos. Revista de Geografía*, (3), 141-147.

Fernández, L. V. (2020). Consolidació de la tendència ascendent de l'alumnat estranger i distribució municipal a la comunitat balear: resultats de l'informe PISA 2018 en relació amb l'alumnat immigrant i nadiu. *Anuari de l'Educació de les Illes Balears*, (2020), 124-142.

Rossel, J., & Mac Andrew, M. (2000). Inmigración y educación intercultural en Québec: programas y debates.

Aragonés Jové, N. (2006). Aula de Acogida: una respuesta a la interculturalidad y al multilingüismo. *Avances En Supervisión Educativa*, (3). Recuperado a partir de <https://avances.adide.org/index.php/ase/article/view/206>

11. ANNEXOS

Annex 1 (preguntes de l'entrevista a la directora del centre CEI Joan Capó):

- Quina benvinguda donau als infants nouvinguts?
- Quants d'alumnes nouvinguts arriben al centre sense parlar castellà ni català? Quines mesures preneu davant aquesta situació?
- En què consisteix la vostra acollida lingüística?
- Heu empleat algun any l'aula d'acollida? Si és així com ho fèieu, quantes hores passa l'infant a l'aula d'acollida?
- Com a substitució a l'aula d'acollida què feu?
- Quines eines empreu per poder comunicar-vos amb els pares de l'alumnat nouvingut?
- Quina formació lingüística han fet els docents?
- He vist que heu fet el carnet de català, per aconseguir premis, creus que funciona?
- Teniu pensat fer altres projectes, activitats, etc., per fomentar la parla del català?
- Creus que tens suficients recursos humans per fer front a l'atenció educativa i lingüística de l'alumnat immigrant?
- Creus que els infants se'n van amb un nivell bo de català?
- Els pares estan implicats en què els seus fills aprenguin el castellà? I el català?
- De quina procedència teniu més alumnat immigrant? Teniu algun document amb presència de les nacionalitats més nombroses del centre?

Annex 2 (preguntes del qüestionari dels tutors del centre):

- Quants d'alumnes teniu que tenen com a primera llengua materna el català?
- Quants d'alumnes teniu a la vostra aula que no entenen el castellà ni el català?
- Et resulta complicat poder comunicar-te amb els teus alumnes que no entenen el castellà ni el català?

- Quines estratègies utilitzes per poder comunicar-te amb els alumnsats nouvinguts?
- Has observat en algun d'ells, dificultats en la seva integració produïdes pel xoc lingüístic o distància cultural entre les nostres societats?
- Has observat en alguns d'ells, dificultats en el seu aprenentatge produït pel xoc lingüístic o distància cultural entre les nostres societats?
- Realitzes processos d'avaluació específics per l'alumnat nouvingut? De quins i com solen ser els resultats?
- En cas de necessitar més recursos per aquest alumnat nouvingut amb desconeixement de les nostres llengües, de quin tipus consideres més necessari?
- Inclous continguts curriculars sobre l'educació intercultural en les teves programacions d'aula?

Annex 3 (fotografies del mural de “ens expressa'm en català”):

